

UREDNIŠTVO ZA LJUDSKO GLASBO RADIA SLOVENIJA

SIMONA MOČILNIK

Znano je, da imajo mediji izjemno psihološko moč in vplivnost, kar še posebno velja za nacionalni radio. To dejstvo je danes že dobro ozaveščeno tako med poslušalci kot med uredniki radijskih programov. Pravilo glasbenega programa na nacionalnem radiu je gotovo kakovostna slovenska glasba. Ljudska ima v tem pogledu posebno mesto.

Dolga leta je neumorno in z velikim trudom zanjo skrbela (vsem dobro poznana) urednica gospa Jasna Vidakovič. Ustvarila je izjemno bogat arhiv odličnih zvočnih posnetkov ljudske dediščine ter jo prek radijskih sprejemnikov z množico oddaj posredovala poslušalcem v Sloveniji in svetu. Gospa Jasna Vidakovič se je upokojila ob koncu leta 2007.

Prvega marca 2008 sem prevzela njeno radijsko zapuščino in jo nasledila na njenem delovnem mestu. Uredništvo ostaja usmerjeno v opazovanje, zvočno zapisovanje, arhiviranje, posredovanje, poročanje in komentiranje vseh pojavnih oblik ljudskega izročila znotraj slovenskih etničnih meja. Zdi se, da je zavest o ohranjanju izročila danes zelo močna, morda celo bolj kot pred desetletji.

Odveč je strah in zmotno je prepričanje, da ljudska kultura izginja. Res pa je, da šege in navade ter s tem seveda tudi pesmi, viže in plesi srkajo raznovrstne vplive, se prilagajajo duhu sodobnega časa in se preoblikujejo – v vsebini, funkciji in strukturi. Radio je slušni medij, njegova vloga je informativne in izobraževalne narave. Zato seveda želi poslušalcem posredovati aktualne, izobraževalne in informativne vsebine. Osnovno vodilo uredništva za ljudsko glasbo je torej dokumentiranje in posredovanje ljudske kulture danes – take kot živi na *“slovenski zemlji v pesmi in besedi”*.

Ni dvoma da bo v radijskem programu ostala več kot štiri desetletja utečena torkova oddaja *Slovenska zemlja v pesmi in besedi* s Krekovim avizom. Oddaje so tematsko naravnane in zajemajo iz bogatega vrelca ljudskega izročila nekoč in danes. Namen je preprost: orisati vlogo glasbe v življenju slovenskega človeka v vseh pojavnostih in različnostih.

Z oddajami želimo še naprej širiti prostor izročilu in poslušalcem posredovati sporočilo, da je ljudska kultura tisto, kar nas določa, opredeljuje in utrjuje. Ljudska dediščina je naša identiteta. Prav je, da jo poznamo v vsej različnosti, jo sprejemamo in posredujemo mlajšim generacijam.

Ljudska glasba v današnjem času doživlja precejšnjo funkcijsko in vsebinsko preoblikovanje. Na sicer nadvse spodbudnih srečanjih pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž na primer je struktura sicer ohranjena, a kontekst je povsem spremenjen. Iz človekovega vsakdanjika ali praznika je postavljena na oder, kjer se izročilo spreminja v nastop. Druga, vsebinska preobrazba se kaže na

Na Radiu Slovenija redno predvajajo posnetke državnih srečanj pevskih in godčevskih skupin, Vesna Sever pa pripravlja tudi oddaje z regijskih srečanj. Na fotografiji so Fantje artiški. (Foto: Janez Eržen, Pevci nam pojejo, godci pa godejo, Tolmin, 10. 11. 2007.)

področju priredb, ki se z različnimi oblikami pojavljajo domala v celotnem glasbenem prostoru.

Na dlani je torej, da se mora razširiti vsebina torkovih radijskih oddaj na opazovanje, posredovanje in spodbujanje ljudske glasbe v vseh pojavnostih – izvirnih, prirejenih, obnovljenih, seveda s primernim spremnim besedilom. Ob izvorni glasbi je treba spremljati tudi vse tiste zvrsti, kjer se ljudsko uporablja bodisi kot citat bodisi kot priredba in je zato morda bliže tistim poslušalcem, ki jim izročilo sicer ni bilo položeno v zibel. Pomembno je, da vemo, kaj poslušamo, kaj pojemo, plešemo ali igramo in o čem govorimo, ter da razlikujemo med različnimi pojavnostmi ljudske glasbe.

Osrednje delo uredništva ostaja terensko delo, pronicanje do izvirnega izročila in dograjevanje zvočnega arhiva. Ta naj bi služil kot gradivo za nadaljnje delo, bodisi za pripravljane radijskih oddaj bodisi za spodbujanje nove slovenske ustvarjalne in poustvarjalne dejavnosti.

Ob iskanju primerov izvirne glasbe se uredništvo osredotoča tudi na take, ki pričajo o asimilacijskih procesih, kar pomeni spremljanje glasbe na terenu v kontekstu kulture določenega okolja.

Uredništvo za ljudsko glasbo Radia Slovenija se zaveda svojega nacionalnega pomena, zato ohranja tovrstno prioriteto. To pomeni, da je delo prvenstveno usmerjeno v slovenske etnomuzikološke pojave, tudi tiste zunaj državnih meja. Ob rednih oddajah želimo izkoristiti prednosti medija in odpirati poti raznim projektom, ki bi po eni strani bogatili radijski program, po drugi vplivali na védenje, poznavanje in pomen nacionalnih etnomuzikoloških pojavov ter hkrati prispevali v zakladnico slovenske ustvarjalne in poustvarjalne dejavnosti.

Vsem poslušalcem pa bomo nadvse hvaležni za vsakršno kritiko, izražene želje in smernice za naprej. Oglasite se po telefonu, navadni ali elektronski pošti.

Kontakt: mag. Simona Moličnik, urednica za ljudsko glasbo, Radio Slovenija, Tavčarjeva 17, 1550 Ljubljana, tel.: 01/475-23-89, e-naslov: simona.molicnik@rtvslo.si.

Pevki iz Nove Štiffe.
(Foto: Janez Eržen, Pevci nam pojejo, godci pa godejo, Tolmin, 10. 11. 2007.)

